

Yleistä nautojen tuontiin liittyvistä riskeistä

Vastuu on tuojan!

Monien EU-maiden tilanne nautojen tautien suhteen poikkeaa voimakkaasti Suomen vastaavasta. Euroopassa esiintyy esim. naudun **luomistautia (bruselloosi)** ja **tuberkuloosia**, jotka on Suomesta hävitetty jo kymmeniä vuosia sitten. **Nautojen hengitystieinfektio IBR** on Pohjoismaiden ulkopuolella yleinen, kun se taas Suomessa saatiin kukistettua vuonna 1993 sen ehdittyä levitä viidelle tilalle eläintuonnin mukana maahan tultuaan. Vuonna 2008 Keski- ja Pohjois-Eurooppaan levinnyt **bluetongue (BT8) eli sinikielitauti** rajoitti jyrkästi nautojen tuontia Suomeen. Vuoden 2010 lopulla Ruotsi ja Tanska saivat uudelleen tautivapaan maan statuksen, jolloin tuonti näistä maista helpottui jälleen. Ranskassa on vuodesta 2015 alkaen ilmennyt uusi BT8-viruksen aiheuttama taudinpurkaus. Suomessa bluetongue-tartuntaa ei ole todettu.

Edellä mainittujen tautien riskiä hallitaan [virallisin tuontimääräyksin](#), jotka antaa Ruokavirasto, sekä ETT ry:n lisäohjein.

On kuitenkin monia tarttuvia nautojen tauteja, joiden riskinhallinta jää tuojan omalle vastuulle. Näistä esimerkkinä **BVD** ja **salmonella**, joita viralliset määräykset eivät koske tuonnin yhteydessä, mutta jotka Suomessa nautatilalta löytyessään aiheuttavat tilalle rajoittavat määräykset ja toimenpiteitä. Tällaisten tautien tuloa maahan ennaltaehkäistään ETT ry:n lisäohjein.

Mykoplasma bovis -tartunta vaikeuttaa tuontia

Vuonna 2012 Suomessa todettiin ensimmäistä kertaa naudoilla *Mycoplasma bovis* -tartunta.

M. bovis -bakteerin diagnostiikka on hankalaa; bakteerin löytäminen on todennäköisintä vain akuutissa tartuntavaiheessa. Näytteenottoon pitäisi saada juuri oikean ikäisiä eläimiä (hengitystiemuodossa nuoria vasikoita, utaretulehdusmuodossa akuuttia utaretulehdusta sairastava lehmä). Vasta-ainetutkimuksen tulokset taas ovat vaikeasti tulkittavia. Tuonnin yhteydessä tehtävät oireettoman tuontieläimen tai edes sen lähtökarjan tutkimukset eivät välttämättä kerro koko totuutta mykoplasmatilanteesta.

[Nautojen tuonti Mycoplasma bovis -ohjelmaan kuuluville tiloille](#)

Paratuberkuloosi

Paratuberkuloosi on Euroopassakin laajalle levinnyt nautojen hitaasti kehittyvä bakteeritauti. Tartunnan mahdollisuutta ei pystytä varmuudella sulkemaan pois pelkästään tuontieläimiä tutkimalla, vaan varmempi menetelmä on lähtökarjan (käytännössä yli 2-vuotiaiden eläinten) tutkiminen. Tutkimusten toistuessa esim. vuosittain varmuus tartuntavapaudesta kasvaa. Taudin tutkimusmenetelmistä johtuen verinäytetutkimuksissa saattaa ilmetä myös virhepositiivisia tuloksia, joiden poissulkemiseksi tarvitaan ulostenäytteiden tutkimista. Tämä kestää viljelymenetelmällä kuitenkin noin 4 kuukautta, mikä on hyvä ottaa huomioon eläinten maahantuonnin aikataulua ja kuljetuksia suunniteltaessa. Nopeampaa PCR-menetelmää ulostenäytteiden tutkimiseen ei ole kaikkialla käytettävissä.

Paratuberkuloosi on tauti, jonka leviämiskäsi on sitä pienempi, mitä pitempi aikaista tutkimustietoa lähtökarjasta on saatavilla (esim. Ruotsin lihakarjoissa usean vuoden kestänyt seurantaohjelma). Riskiä ei kuitenkaan pystytä hallitsemaan 100 prosenttisesti, vaan tuontieläin saattaa tutkimuksista huolimatta jopa vuosien kuluttua paljastua taudin kantajaksi. Riski on tuonnin yhteydessä pienempi maista, joissa tauti on harvinainen ja joissa sitä kontrolloidaan (kuten Ruotsi).

Pälvisilsa

Pälvisilsa on sieni-itiöiden aiheuttama ihosairaus, joka zoonoosiluonteisuutensa vuoksi voi aiheuttaa myös ihmiselle kiusallisen ja hankalasti hoidettavan tartunnan. Pälvisilsa on usein karjassa piilevä, jos olosuhteet ovat kunnossa ja eläimet voivat hyvin. Tuontieläimillä olosuhteiden muutos voi aiheuttaa stressin, joka saa piilevän tartunnan oireilemaan. Tuontinaudoilla on esiintynyt erittäin hankalia pälvisilsatartuntoja ennaltaehkäisevistä toimista (rokotus, pesu) huolimatta. Taudin tutkiminen ihon raapenäytteistä ei anna varmaa tulosta.

Naudan tuontia suunniteltaessa onkin muistettava, että pälvisilsariski on tuontieläimillä aina olemassa!

Tarttuvat sorkkasairaudet

Tarttuvat sorkkasairaudet ovat laajalle levinnyt ongelma, jota ei voida tuonnin yhteydessä tutkimuksin sulkea pois. Tuojan kannattaa hankkia taustatietoa lähtökarjan sorkkaterveydestä jo ennen kaupantekoa. Myös ennaltaehkäisevät sorkkakylvyt karanteeniaikana ovat suositeltavia.

Loistartunnat

Eri maiden tilanne nautojen loistartuntojen suhteen poikkeaa selkeästi toisistaan. Myös lääkkeille resistenttien loisten määrä on huolestuttavasti lisääntynyt. Tuonnin yhteydessä sekä sisä- että ulkoloistartuntojen riskiä voidaan hallita tutkimuksin ja loishäädöin.

Muista!

- Alkion- ja spermantuonti on elävän eläimen tuontiin verrattuna eläintautiriskin kannalta huomattavasti turvallisempi tapa saada uutta jalostusainesta maahan.
- Kaikki taudit eivät aiheuta eläimissä selviä oireita. Onkin aina hyvä muistaa, että tuontieläimet, joiden tautitilannetta ei ole selvitetty, aiheuttavat tuojalle suuren taloudellisen riskin: jos jokin tauti puhkeaa lyhyen ajan kuluttua tuonnista, tuoja itse vastaa eläinten mukanaan tuoman taudin aiheuttamista kustannuksista.
- Tuojan kannattaa hankkia mahdollisimman paljon tietoa lähtömaan ja -karjan tautitilanteesta ja noudattaa ETT ry:n ohjeita kaikissa tuontiin liittyvissä asioissa. Suullisiin lupauksiin ei pidä luottaa, vaan kaikki tarvittava tieto kannattaa vaatia kirjallisena.

TARKAT TUONTIERÄKOHTAISET OHJEET SAAT ETT RY:LTÄ!

Turvallista tuontia!